

Γραπτές Απολυτήριες Εξετάσεις περιόδου Μαΐου - Ιουνίου 2014

Μάθημα: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο

1^η § Με τα σημερινά κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα δεν δικαιολογείται η φράση «Αν θέλεις ειρήνη, ετοίμασε πόλεμο». Σήμερα που οι οικονομικές εξελίξεις στον πλανήτη μας έχουν φτάσει στο αποκορύφωμά τους, σχεδόν όλα τα κράτη της γης προβάλλονται ως θιασώτες του συνθήματος «si vis pacem para bellum», κάτω βέβαια υπό την επίνευση και επήρεια «ξένων προστατών» και μεγάλων οικονομικών υπερδυνάμεων. Και όταν λέμε ότι τα κράτη προωθούν το κήρυγμα αυτό, εννοούμε βέβαια τους ηγεμόνες των κρατών αυτών, τους φορείς των σπουδαιότερων δημοσίων αρμοδιοτήτων που δεν είναι απαραίτητο να έχουν αναδειχτεί μέσα από τη συντριπτική πλειοψηφία του λαού τους. Κατά φυσική συνέπεια στις περιπτώσεις αυτές οι ενέργειές τους που προωθούν τον πόλεμο με το πρόσχημα ότι μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο προασπίζουν την ειρήνη δεν είναι αποδεκτές και ούτε αντιπροσωπεύουν τις **αντιλήψεις** του λαού τους. Γιατί ο λαός είναι αυτός που δεινοπαθεί και βασανίζεται από έναν ολέθριο πολεμικό σπαραγμό, που ζει έντονα και ζωντανά περισσότερο από κάθε άλλον την αμείλικτη ψυχολογική, συναισθηματική και οικονομική σύσφιξη που **απορρέει** ασταμάτητα από την σημερινή τυρετώδη παρασκευή των εξοπλισμών η οποία **κυοφορεί** μια στρατιωτική σύγκρουση παγκοσμίων διαστάσεων, μια **σύρραξη** που θα παρασύρει μαζί της ολόκληρη την ανθρωπότητα.

2^η § Αποτελεί κοινή παραδοχή πράγματι ότι η ειρήνη ενσαρκώνει την πνευματική και υλική ευημερία, ότι ανεβάζει το βιοτικό επίπεδο ενός λαού και γενικά προωθεί και συντελεί στην άνθηση κάθε σφαίρας στην οποία απλώνεται η ανθρώπινη δραστηριότητα. Όμως προσπαθώντας πολλοί να την ανατρέψουν, διατυπώνουν την άποψη ότι: με την αδιάκοπη επικράτηση της ειρήνης η ιστορική πορεία του ανθρώπου πάνω στη γη χάνει τη δυναμικότητά της. Επομένως ο πόλεμος σε μια τέτοια στιγμή έρχεται να αναδέψει και να ταράξει τα πνεύματα, να προωθήσει και να πραγματώσει κάποιες κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις, να μετατοπίσει διάφορα συμφέροντα και τελικά να καταστήσει την ανθρώπινη πορεία ανοδική και περισσότερο δημιουργική. Οπωσδήποτε, ο θεωρητικός αυτός διαλογισμός έχει ζωντανέψει πολλές φορές μέσα στην ιστορία. Όμως στην εποχή μας που διακρίνεται για την αλματώδη τεχνολογική ανάπτυξη, που απόγειό της αποτελεί η διάσταση του ατόμου και η απελευθέρωση της τεράστιας ατομικής και πυρηνικής ενέργειας, η ανακάλυψη της ραδιενέργειας και η κατάκτηση του διαστήματος, διαμορφώνονται τελειώς διαφορετικά δεδομένα από εκείνα που υπήρχαν στις παρελθούσες εποχές. Γιατί σήμερα μια παγκόσμια πολεμική σύρραξη δεν θα σήμαινε απλώς την τελειωτική καταστροφή των υλικών επιτευγμάτων του σύγχρονου ανθρώπου, μα και τον ίδιο τον αφανισμό του και κάθε άλλου βέβαια, ζωντανού οργανισμού. Έτσι, αν συντελεστεί μια τέτοια ανελέητη απώλεια των πάντων και φυσικά και της χλωρίδας και της πανίδας του πλανήτη μας, πώς είναι δυνατόν εμείς, οι σημερινοί άνθρωποι να προσφέρουμε με απάθεια και συγκατάβαση το σύνθημα «αν θέλεις ειρήνη, ετοίμασε πόλεμο», που διατυπώθηκε για να εξυπηρετήσει μεγάλα συμφέροντα, για να οξύνει τους οικονομικούς ανταγωνισμούς, για να καταρρακώνει συνειδήσεις και για να καθιστά την ανθρώπινη ζωή, έναν δρόμο γεμάτο από έντονο ρυθμό, από άγχος, από υλική και ψυχική αναταραχή και από εναγώνια προσδοκία;

3^η § Αναμφισβήτητα είναι πολύ σκληρό για τον οποιονδήποτε απλό άνθρωπο να συγκατανεύσει σε μια τέτοια αρνητική παραδοχή. Έστω και αν ο πόλεμος διεξαγόταν σε επίπεδο συνηθισμένων πολεμικών μέσων δεν θα είχε την απάνθρωπη δύναμη να θυσιάσει πλήθος ανθρώπινες ζωές που θα ήταν δυνατό να αναμορφώσουν με την πνευματική και υλική τους εργασία, με το στοχασμό τους και με την αποφασιστικότητά τους την ανθρώπινη κοινωνία, στο βωμό μιας βίαιης και «επιβεβλημένης» δήθεν από τους ισχυρούς της γης, **εξέλιξης**; Γιατί ο άνθρωπος ζώντας μέχρι σήμερα πάμπολλες δραματικές διακυμάνσεις ανάμεσα σε περιόδους ειρήνης και σε περιόδους πολέμου, έμαθε πια να διακρίνει το ένα από το άλλο. Απόκτησε πια αισθητήριο και απαλλαγμένος από προκαταλήψεις, μπορεί και αντιλαμβάνεται ότι οι εξοπλισμοί υπονομεύουν την παγκόσμια ειρήνη και ότι εξυπηρετούν οικονομικά συμφέροντα. Έτσι λοιπόν διατρανώνει τη φωνή του ενάντια στους εξοπλισμούς, απαιτώντας την οριστική κατάπαυσή τους και διακηρύσσοντας το πανανθρώπινο αίτημα της πολυπόθητης ειρήνης.

4^η § Οπωσδήποτε αυτή η πρωτοβουλία από μέρους των λαών αποκαλύπτει το θάρρος που τους διακατέχει και το γεγονός ότι η ανωριμότητα γι' αυτούς όσον αφορά το καίριο και καυτό θέμα των εξοπλισμών, έχει πια **εξαλειφθεί**. Γιατί έχουν πια συνειδητοποιήσει ότι το θέμα της ειρήνης που τόσο καπηλεύεται στις μέρες μας, πρέπει και μπορεί μόνο να διευθετηθεί σωστά μόνο με το δικό τους αγώνα, μόνο με τη δικιά τους ανάληψη ευθυνών, γιατί είναι θέμα τεράστιο που καθορίζει την παραπέρα έκβαση της ζωής τους. (690 λέξεις)

*Αμαλία Κ. Ηλιάδη, Φιλολόγος - Ιστορικός, Δ/ντρια 3^{ου} Γυμνασίου Τρικάλων
(κείμενο ελαφρώς διασκευασμένο από το διαδίκτυο)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (110 - 130 λέξεις).
Μονάδες 25
- B1.** Να αναπτύξετε την παρακάτω φράση σε μια παράγραφο περίπου 120 λέξεων: «*Αποτελεί κοινή παραδοχή πράγματι ότι η ειρήνη ενσαρκώνει την πνευματική και υλική ευημερία, ότι ανεβάζει το βιοτικό επίπεδο ενός λαού και γενικά προωθεί και συντελεί στην άνθηση κάθε σφαίρας στην οποία απλώνεται η ανθρώπινη δραστηριότητα*».
Μονάδες 10
- B2.** Με ποιον τρόπο οργανώνεται ο λόγος στην πρώτη (1η) παράγραφο; (δομή και τρόπος ανάπτυξης).
Μονάδες 6
- B3.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη της παρακάτω περιόδου σε παθητική: «*Επομένως ο πόλεμος σε μια τέτοια στιγμή έρχεται να αναδέξει και να ταραξεί τα πνεύματα, να προωθήσει και να πραγματώσει κάποιες κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις, να μετατοπίσει διάφορα συμφέροντα και τελικά να καταστήσει την ανθρώπινη πορεία ανοδική και περισσότερο δημιουργική*».
Μονάδες 7
- B4.** **αντιλήψεις, απορρέει, κυοφορεί, σύρραξη, εξέλιξης, εξαλειφθεί:** Να δοθεί από ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις παραπάνω λέξεις.
Μονάδες 6
- B5.** Να δικαιολογηθεί η χρήση των εισαγωγικών στην πρώτη (1η) και την τρίτη (3η) παράγραφο του κειμένου.
Μονάδες 6
- Γ.** Με αφορμή τις ανοικτές εστίες πολέμου που υπάρχουν σήμερα σε κοντινές χώρες και ως μέλος μιας φιλειρηνικής οργάνωσης, καλείσθε σε μια ημερίδα που διεξάγεται στο δήμο σας με θέμα «*Νέοι και ειρήνη*», να εξετάσετε τους λόγους της εξοικείωσης και της αδιαφορίας του σύγχρονου ανθρώπου απέναντι στην πραγματικότητα του πολέμου και να αναζητήσετε τρόπους με τους οποίους οι νέοι θα μπορούσαν να αντιδράσουν έτσι ώστε να παγιωθεί το όραμα μιας παγκόσμιας ειρήνης.
Μονάδες 40